

ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА

УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РК

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ

МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.

АСФЕНДИЯРОВА

Ортопедиялық стоматология кафедрасы

С.Ө.Ж.

Бір фазалы және екі фазалы әдістермен нақты қалып алу әдісі.

Тексерген: Алтынбеков К.Д.

Орындаған: Төреханұлы Жанболат

Факультет: стоматология

Курс: 5

Топ: ст11-004-1

Алматы, 2015

Жоспар:

1.Кіріспе

- Қалып,қалыптық материалдарға қойылатын талаптар

2.Негізгі бөлім

- Нақты қалып алу әдісі
 - Екі фазалы әдіс
 - Бір фазалы әдіс
 - Қалыпқа қойылатын талаптар
 - Қалып алу кезіндегі қателіктер

3.Қорытынды.

Пайдаланған әдебиеттер.

Қалып

- **Қалып** – бұл арнайы қалыптық жадығаттармен алынған, протез орналасатын жердің және оның шекарасындағы жұмсақ және қатты тіндер беттерінің кері (негативті) көрінісі.

Бетельман классификациясы бойынша қалыптар:

- **I. Жиіектерінің биіктігі бойынша 2 топқа бөлінеді.**
- ***Анатомиялық:***
- а) стандартты қасықпен алынады
- б) қалып жиіектері толық алынған
- в) барлық қалыптық массалармен (гипс, альгинатты, термопластикалық).

○ **Функциональді:**

А. Жеке-функциональді:

а) индивидуальді қасықпен,

б) қалып жиектері нейтральді аймақпен немесе жоғары өтеді

○ в) отырғыштығы төмен массалармен

○

Б. Функционально-жабысатын:

а) индивидуальді қасықпен

б) қалып жиектері нейтральді аймақтан жоғары клапан қалыптастыра өтеді

в) отырғыштығы төмен массалармен

○ **II. Шырышты қабатқа қысым түсіруіне қарай:**

1. Компрессионды – тұтқыр, тығыз материалдар көмегімен қысым көрсету арқылы алынады:

а) жасанды қысым арқылы

б) шайнау бұлшықеттерінің қысымы арқылы

2. Қысымсыз (разгружающие) – қалыптық массаның тіңдерге минимальді әсермен, сұйықаққыш

3. Компрессионды-қысымсыз (комбинирленген) мөлшерленген қысыммен алынады.

1. Қалыптық қасық протез орның толық жауып, қалыптық масса үшін тірек болуы тиіс.
2. Қасық таңдауда жақсүйек формасы, тіс қатарының ені мен ұзындығы, кетік топографиясы, қалған тістер сауыты биіктігі, тіссіз альвеола бөлігінің айқындылығы ескеріледі.
3. Тіс қатары қасықтың тіс қатарына арналған бөлігінің дәл ортасында орналасуы керек. Қасық борттары мен тістер арасында 3-5мм кеңістік болу керек.
4. Қалыпты қасықты ауыз қуысында шақтап көру кезінде протездік орын аймағында компрессия жасамауы керек.
5. Қалыпты қасық жиектерінің биіктігі альвеолярлы өсіндінің биіктігіне сай келуі тиіс.
6. Алынбалы протез үшін қалып алу кезінде қасық ауыз қуысының барлық анатомиялық түзілімдерін жауып орналасуы керек.

Қалыптық материалдардың классификациясы

I. ҚАТТЫ КРИСТАЛДЫ ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР

II. ЭЛАСТИКАЛЫҚ ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР:

эластомерлер
А) силикондық (А-силикондар, С-силикондар)
Б) полисульфидтік
В) полиэфирлық

гидроколоидты
А) альгинатты
Б) агарлық

III. ТЕРМОПЛАСТИКАЛЫҚ ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР:

І.ҚАТТЫ КРИСТАЛДЫ ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР:

- 1.Ғаныш
- 2.Дентол
- 3.Репин
- 4.Неогенат
- 5.Викопрес

II. ЭЛАСТИКАЛЫК ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР:

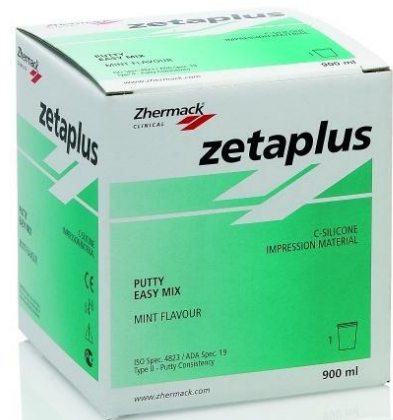
A) АЛЬГИНАТТЫ МАССАЛАР:

1. Стомальгин-02
2. Алигин
3. Гельтрей
4. Эластик плюс
5. YPEEN
6. Phase PLUS
7. Гидрогум
8. Ортопринт
9. Волоколоид
10. Кромальган

B) СИЛИКОНДЫ МАССАЛАР:

1. Сиэласт-69
2. Сиэласт-05
3. Сиэласт-21
4. Стомафлекс
5. 3M

СИЛИКОНДЫ МАССАЛАР.

- Қазіргі таңда стоматологиялық практикада кремнийорганикалық полимердің негізінде – силиконды каучктан тұратын , силиконды массалар да қолданылады. Олар паста түрінде және сұйық катализатордан тұрады .Вулканизация типі бойынша , силиконды масса С және А-силиконы болып бөлінеді. С-силиконы поликонденсация реакциясы арқылы қатаяды. Бұл материал типі тез шөгуге отырады, сондықтан қалыптан тезірек мүсін құю керек, себебі құрамында спирт және су болады. А-силиконы поликонденсация реакциясы арқылы қатаяды , мүсінді бір аптаның ішінде құйса да , шөгу көрсеткіші төмен.

Силиконды массалар шет елдерде 50-60 жылдары пайда болған. Ал бізге 80 жылдары келген. Кейін “Dentaflex”, “Хантопрен”, “Optosil” және т.б. Пайда болды. Катализатор ретінде сұйықтық болған. Уақыт өте келе “Zeta +” сияқты жақсы материалдар шықты. А-силикондар атақты продукциялары 3M ESPE, DMG, Zhermack фирмаларынан шығады.

•III. ТЕРМОПЛАСТИКАЛЫҚ ҚАЛЫПТЫҚ МАТЕРИАЛДАР:

1. Масстер
2. Стенс-03
3. МСТ-03
4. Дентафоль
5. Стомапласт
6. Ортокор

Қалып алу әдістері

1. Бірфазалы бір қабатты қалып алу;
2. Екі фазалы бір кезеңді қалып алу;
3. Екі фазалы екі кезеңді қалып алу.

Сапалы қалып алу үшін:

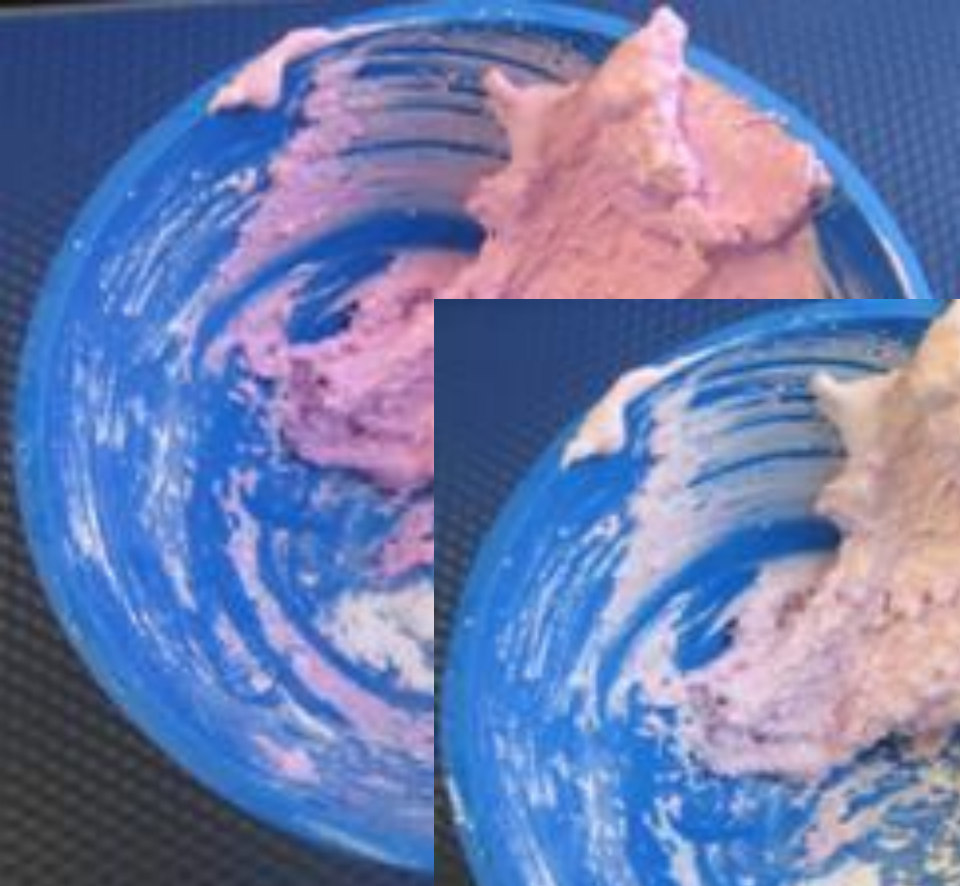
- ◎ Қасықты дұрыс таңдаудан
- ◎ Қалыптық материал саны мен сапасына
- ◎ Араластыру мен мөлшерлеуге (дозировка)
- ◎ Материалдың қасыққа адгезиялық қабілетіне
- ◎ Материалдың дұрыс сақталуына
- ◎ Дайын қалыптың сақталуына байланысты.

-
- **"Фаза"** - тұтқырлығы төмен, орташа, жоғары болатын қалыптық материал.
 -
 - **"Кезең"** - Алдынала немесе соңғы қалып алу процесі.

◎ Бірфазалы біркезеңді қалып.

- ◎ Гипс, полиэфирлер, полисульфидтер, альгинаттар және орташа тұтқыр силикондар қолданылады. Бұл әдістеме универсальді, себебі алынбалы және алынбайтын протездеу кезінде де қолданылады.
- ◎ *Артықшылығы: материалдың бір түрін барлық жағдайда қолдану, жүргізілу жылдамдығы, ассистенк көмегін қажет етпейді, үнемділігі.*
- ◎ *Кемшілігі: жоғарғы дәлдіктің болмауы.*

Екіфазалы біркезеңді қалып.

- Силиконды массалармен алынады. Көбінесе винилполисилоконды. Тұтқырлығы өте жоғары массалар (Putty) және төмен (корригирлеуші). Алынбайтын протездерде қолданылады. Перфорацияланған, индивидуальді, стандартты қасықтармен алынады және қосымша ретенциялық жадығаттар, ажгезивтер қолданылуы мүмкін. Негізгі және корригирлеуші пасталарды араластыру біруақытта жүргізіледі. Ассистентті көмегімен жүргізіледі. Негізгі паста қасыққа еңгізіледі, ал корригирлеуші паста егелген тістерге жағылады. Кейін негізгі массамен қасық ауыз қуысына еңгізіліп, бекітіледі.
- ***Артықшылығы:*** екі фазаның біруақытта полимеризациялануы, қалыптың жоғарғы дәлдігі, процедураның қысқы уақыт көлемінде жасалынатыны. Қалыптық массалардың ауыз қуысына жұмсақ күйінде еніуі нәтижесінде тірек тістердің қозғалып кетуі болмайды, алғашқы қалыпты өңдеуді қажет етпейді.
- ***Кемшіліктері:*** ассистент көмегімен жұмыс істеу, қысқа уақыт аралығында үлгеру, саңылаулардың түзілуі, егелген тіс мойындарының негативті бейнесіндегі қателіктер.

Express STD

3M ESPE

Express Light Body

3M ESPE

Express Light Body

3M ESPE

Екі фазалы екікезеңді қалып.

- Силиконды массалармен алынады, көбінесе С-силикондарымен. Өте жоғарғы тұтқырлықтағы пасталар (Putty) және төменгі – корригирлеуші масса қолданылады. Көбінесе алынбайтын протездерде қолданылады. Перфорацияланған, индивидуальді, стандартты қасықтармен алынады және қосымша ретенциялық жадығаттар, ажгезивтер қолданылуы мүмкін. Алдымен негізгі паста катализатормен араластырылып, бірінші қалып алынады. Осыдан кейін алынған қалып қаннан, сілекейден жуып тазартылады. Ретракциялық жіптер алынады. Корригирлеуші паста арнайы қағазда немесе автоараластырғышта араласып, бірінші қалыпқа біртұтас түгел бетіне жағылады.
- Қалыпты ауыз қуысына еңгізу кезінде дәл орнына салу маңызды.
- Артықшылықтары: жоғары дәлдік, ассистент көмегін аса қажет етпейді, шприц көмегінсіз жұмыс істеуге мүмкіншілік бар.
- Кемшіліктері: уақыттың көп жұмсалуды, екіншілік еңгізу кезінде қалыптың жылжып кетуі, екі қабаттың ажырап кетуі,

Нақты қалып алу әдісі

ҚОЛДАНЫЛАДЫ:

- Көпіртірізді протездер және сауыттар
- Винирлер, бастырмалар, салмалар
- Жартылай және толық алмалы салмалы пластиналы протездер
- Доғалы протездер дайындауда
- Импланттардан қалып алуда
- Функционалды қалып алуда

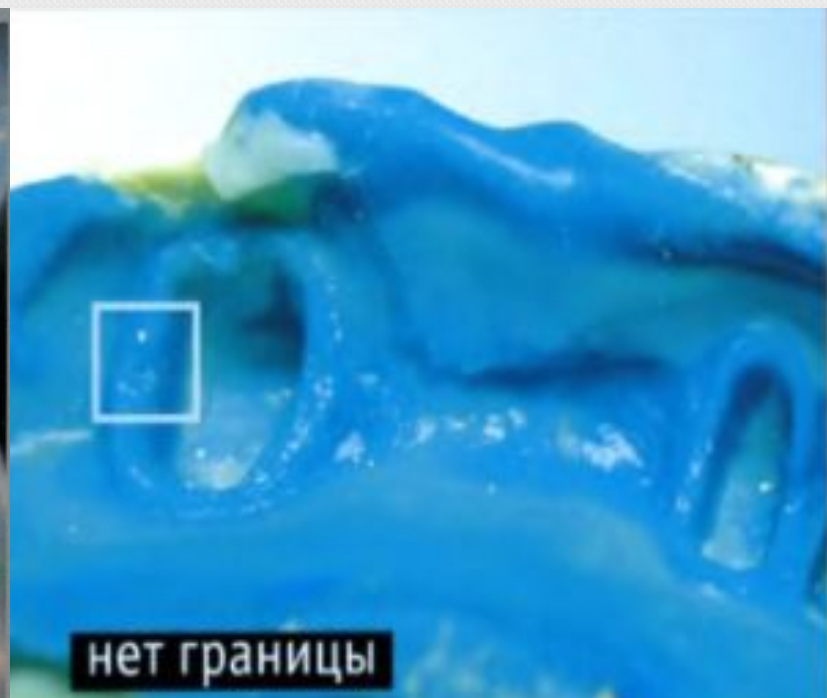
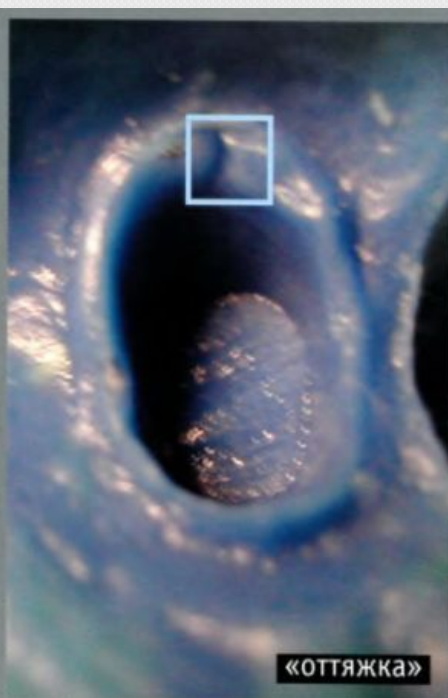
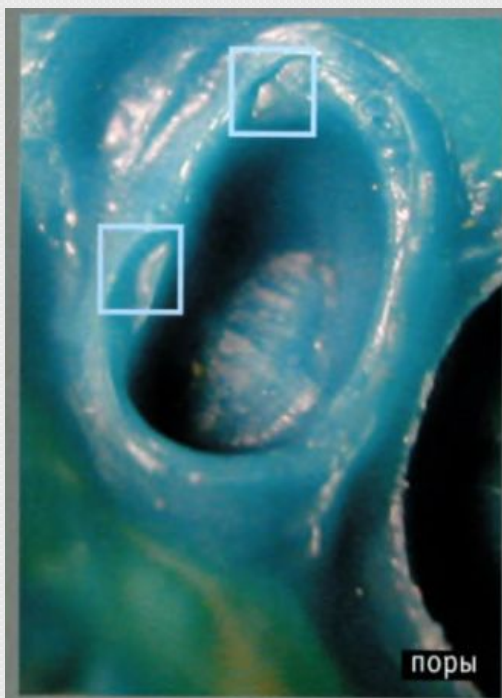
Стоматологиялық қалып-өлшем материалдарына қойылатын талаптар:

1. Ауыз қуысындағы шырышты қабықтың және тістердің рельефтерін дәл қайталауы.
2. Жұмсақ және қатты тіндерге жабыспауы, көлемін өзгертпеуі, бұзылмауы.
3. Ауыз қуысына салған кезде қамыр тәріздес жұмсақ болып, ал қатқаннан кейін эластикалық резина тәрізді болуы.
4. Ауыз қуысындағы температура мен ылғалдық жағдайында тез, толық қатуы.
5. Ауыз қуысына кіргізілуі және шығарылуының ыңғайлылығы.
6. Ауыз қуысындағы термиялық және химиялық үрдістердің әсерінен туындайтын зиянды әрекеттердің болмауы.
7. Ғанышпен бірікпеуі.
8. Жаман иісі мен дәмінің болмауы.
9. Жеңіл қапталу, ыңғайлы, арзан болуы.
10. Сақтау, тасымалдау үшін шыдамды болуы.

Қалып алудағы қателіктер:

Қалып алынғанда қателіктер дәрігерден болады:

қалыптық массаны дайындау техникасының бұзылуынан, жұмыс уақытын, қалып алу техникасының сақтамағандықтан. Дәрігер назары, ассистент және медбике көмегі осы қателікті алдын алады.

Қорытынды:

- Стоматолог-ортопед тәжірибесінде қалыпты жоғары дәлдікпен, сапалы алу жұмыстың сәтті орындалуына маңызды қадам екені түсіне білу қажет. Бүгінгі таңда қалыптық материалдардың, заманауи жадығаттардың сан аулындығы жұмысты әлдеқайда жеңілдетіп, көмегін тигеді. Алайда ортопедиялық стоматологияда универсальді қалыптық материал жоқ, себебі әр клиникалық жағдай жеке талғамды қажет етеді. Сондықтан білікті дәрігер стоматолог ортопед үшін материалдардың химиялық, физикалық сипатын біліп қана қоймай, жоғарғы дәлдікпен қалып алу әдістемесін кіршіксіз орындай білуі қажет.

Пайдаланган әдебиеттер:

- Пропедевтика ортопедической стоматологии - Седунов А., Рузуддинов С., Лобанов Ю.
- Копейкин В.Н. Руководство по ортопедической стоматологии..., М., 2004.
- Трезубов В.Н., Мишнев Л.М., Жулев Е.Н. Ортопедическая стоматология. Прикладное материаловедение.- М, 2008.
- Аболмасов Н. Г., Аболмасов Н. Н., Бычков В. А., А. Аль-Хаким. Ортопедическая стоматология. М. : МЕДпресс-информ, 2003г. 496
- Щербаков А.С., Гаврилов Е.И., Трезубов В.Н., Жулев Е.Н. Ортопедическая стоматология. - М., 2006. с50-115

**Назарларыңызға
рахмет!!!**